

РЕЗЮМЕ

О. Ю. Коваленко. Непрерывное педагогическое образование в США: современное состояние и перспективы развития.

В статье освещен вопрос организации непрерывного педагогического образования в США. Рассмотрено несколько существующих на сегодня версий возникновения термина «непрерывное образование», анализирует содержание программ, по которым ведется подготовка учителей в системе последиplomного образования, определяются перспективы развития области.

Ключевые слова: непрерывное педагогическое образование, последиplomное образование, степень, программы подготовки.

SUMMARY

O. Kovalenko. Continuous education of teachers in the USA: contemporary condition and the development prospects.

In the article the organization of continuous education of teachers in the USA is covered. The author examines several versions of the origination of the term «continuous education», which exist today; analyses the content of the programs which help to prepare teachers in the system of postgraduate studies and points out the prospects of this field development.

Key words: continuous education of teachers, postgraduate studies, degree, preparation programs.

УДК 373.5.005(73)

А. А. Сбруєва

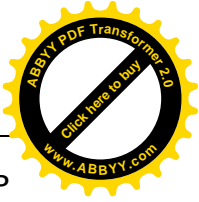
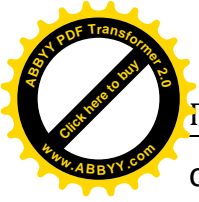
Сумський державний педагогічний
університет ім. А. С. Макаренка

НОВА ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПОБУДОВИ СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ: ХАРАКТЕРИСТИКА СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ

У статті проаналізовано соціально-економічні чинники переходу від інструктивістської (стандартної) до конструктивістської моделі школи. Охарактеризовано ключові знахідки нової теорії навчання, що розвивається як інтердисциплінарна наука, в основу якої покладено концептуальні положення сучасної когнітивної психології та комп'ютерних наук.

Ключові слова: суспільство знань, інновація, когнітивна психологія, освітнє середовище, конструктивізм, рефлексія, метакогнітивний процес.

Постановка проблеми. Протягом останніх десятиліть більшість розвинених країн світу здійснюють зусилля для перетворення своєї економіки з індустріальної на економіку знань, яка базується, за висловом П. Друкера, на «виробництві й поширенні знань та інформації на відміну від виробництва й поширення матеріальних цінностей» [2]. У сучасній економіці знання працюють як «символічні аналітики», що маніпулюють символами, а не машинами, створюючи концептуальні артефакти, а не фізичні об'єкти. Теоретики розвитку економіки знань переконані, що в таких умовах знання стали істотною частиною економічної системи, третім фактором, доданим до двох традиційних – праці й капіталу [3]. З огляду на такі міркування теоретики освіти об'єднують свої зусилля навколо пошуків нових шляхів підвищення ефективності навчального процесу. Нова теорія

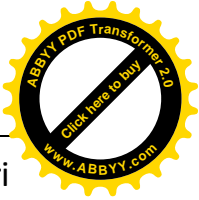
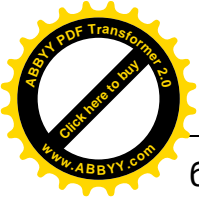

освіти, що формується в сучасних умовах, є результатом досліджень представників широкого кола антропологічних наук: вона набула дійсно інтердисциплінарного характеру. Системоутворюючу функцію у розвитку дидактики суспільства знань відіграють дослідження у галузі когнітивної психології, що дозволяють по-новому подивитися на механізми формування знань як на процес їх конструювання суб'єктом пізнавального процесу, як на творчий процес.

Аналіз актуальних досліджень. Аналітики в різних галузях знань надають особливого значення креативності, інноваціям і винахідливості в розбудові економіки знань. Р. Флорида, який представляє *економічну школу*, відому як «Нова теорія росту», вважає, що сучасна економіка озброєна людською креативністю і що саме вона є «визначальною особливістю економічного життя» [3]. Дослідник стверджує, що креативність і генерація ідей – найважливіші умови успішного розвитку сучасної економіки.

У 80-х роках ХХ ст. *освітні політики, теоретики та менеджери освіти* остаточно дійшли висновку про те, що сучасна школа, утворена на етапі становлення індустріального суспільства, пристосована саме до потреб індустріальної економіки. З початку ХХ ст. школи набули характеру великих бюрократичних інституцій, своєрідних фабрик масового виробництва громадян індустріального суспільства. Крім того, коли модель сучасної школи тільки з'явилась та почала свій розвиток, досить мало було відомо про те, як навчаються люди. У результаті діяльність школи базувалася на міркуваннях здорового глузду, які не отримали достатнього наукового обґрунтування. Основоположними постулатами, на яких базується модель школи, що залишилась нам у спадок від індустріального суспільства, дослідники вважають такі:

- знання – це набір фактів про навколишній світ та процедур для розв'язання проблем. Наприклад, фактами є судження на зразок: «Земля – це куля, її вісь нахилена під кутом 23,45 градусів». Прикладом процедури може бути покрокова інструкція щодо того, як розігріти курку у мікрохвильовій печі;
- мета школи – вкласти ці факти та процедури в голови учнів. Люди вважаються освіченими, якщо володіють досить великим набором таких фактів та процедур;
- учителі знають факти та інструкції і їх робота – передати їх учням;
- спочатку треба навчати простих фактів і поступово переходити до

більш складних. Визначення «простоти–складності» та послідовності навчання є справою викладачів, авторів підручників або експертів з математики, вчених-істориків та ін. Однак у жодному випадку не враховується, як насправді вчать діти;

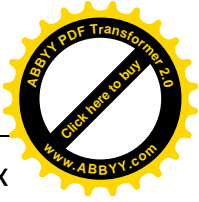
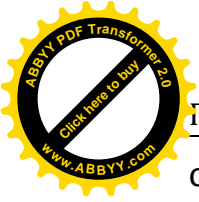
- ефективність діяльності школи з'ясовується за допомогою тестів: як багато фактів і процедур засвоїли діти [9].

Завдяки тому, що таке традиційне бачення школи існувало занадто довго, у цієї моделі не було навіть загальноприйнятої назви. У межах міжнародного проекту ОЕСР «Інноваційні освітні середовища» (Innovative Learning Environments) модель школи індустріального суспільства дістала назву «стандартна модель». Школи, засновані на цій моделі, є ефективними під час передачі школярам стандартного набору фактів та процедур. Метою такої школи є забезпечення стандартного змісту освіти та вимог до оволодіння ним: усі учні повинні були запам'ятати однаковий набір знань та оволодіти однаковим навчальним планом – і ця модель найбільше відповідає такій меті.

Дослідники досить часто називають традиційну модель школи *інструктивізмом* [8]. Цей термін був запроваджений видатним математиком, програмістом, педагогом та психологом Сеймуром Папертом у 1993 р. і базувався на тому, що основна навчальна робота відбувається у класі за інструкціями вчителя. Інші дослідники називають цю модель школи моделлю «передачі й отримання» знань, оскільки зосереджують увагу на тому, що вчитель, який має знання, передає його, а учні це знання отримують.

У межах стандартної моделі школи роль педагогічної науки полягає в тому, щоб допомогти навчальним закладам більш ефективно передати факти й процедури учням. У 1970–1980 рр. до школи прийшли учні-когнітивісти, що володіли новими знаннями про пізнавальну діяльність та про потреби нового етапу розвитку суспільства. Вони довели, що школа, побудована за моделлю інструктивізму, не дає глибоких знань, яких потребує сучасне суспільство, не спрямовує свою діяльність на пріоритетний розвиток творчого потенціалу особистості.

На початку 90-х років ХХ ст. з'являється *нова теорія навчання* (або «науки про навчання» – від. англ. learning sciences) як галузь міждисциплінарних досліджень процесів викладання й учіння, що відбуваються у системах формальної, неформальної та інформальної

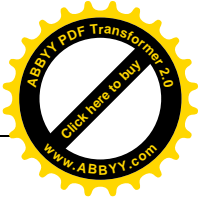
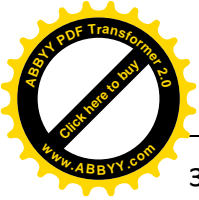

освіти. Метою цих досліджень стало з'ясування когнітивних та соціальних умов, що є необхідними для успішного здійснення навчального процесу. Нові дослідження спрямовані на вдосконалення різних типів навчальних просторів: як класної кімнати, так й інших, де може відбуватися здобуття нових знань таким чином, щоб забезпечити їх більш глибоке та ефективне засвоєння. Нова теорія навчання включає дослідження у таких наукових галузях, як когнітивна психологія, соціальна психологія, комп'ютерні науки, антропологія, соціологія, інформатика, нейрологія, педагогіка тощо.

Ще у 80-х роках ХХ ст. фахівці у цих галузях науки дійшли висновку про те, що розрізнені, вузькопредметні наукові пошуки перестали відповідати актуальним потребам часу. Необхідні нові дослідницькі підходи, що потребують міждисциплінарного співробітництва. 1991 рік вважають роком народження міждисциплінарної галузі знань – нової теорії навчання (learning sciences), оскільки саме тоді відбулась перша міжнародна конференція, що об'єднала зусилля навколо ідеї розвитку нового знання, та був опублікований перший номер журналу Journal of the Learning Sciences.

Як новостворена наукова дисципліна, нова теорія навчання все ще знаходиться у процесі самовизначення. Протягом останнього десятиріччя проблематика наукових досліджень у цій галузі знань значно розширилась. Їх предметом стали: особливості мисленнєвої діяльності дітей (К. Береітер, Е. Ньюелл, Б. Рогофф, Х. Саймон, Р. Сіглер, Р. Соєр), дизайн навчальних програм (Дж. Л. Колоднер, М. К. Лінн), методи навчання (П. Блуменфельд, Дж. Ф. Ворс, Дж. Гріно, Дж. Креджсік, Д. Кун, Р. Лерер, Д. Н. Перкінс, Л. Шаубе), освітні інновації (Р. Б. Козма, Р. Соєр), програми комп'ютерного забезпечення навчального процесу (К. Коедінгер, Дж. Кокер, А. Корбетт, Б. Мінз, С. Паперт, К. Столлард) тощо. У 2002 р. було створено Міжнародне товариство у галузі наук про навчання (International Society of Learning Sciences (ISLS)) в офіційному Інтернет-сайті якого зазначено, що нова галузь знань досліджує проблеми «навчання, що відбувається у реальному житті, та шляхи організації навчання у спеціально організованих середовищах – у школі, в он-лайнному режимі, на робочому місці, вдома та в інших неформальних середовищах. Теоретичною основою досліджень у новій галузі знань є конструктивістські, соціально-конструктивістські, соціально-когнітивні та соціокультурні теорії навчання» [4].

Метою статті – охарактеризувати ключові знахідки у галузі нової теорії навчання, що знайшли висвітлення у дослідженнях провідних

західних науковців початку XXI ст.

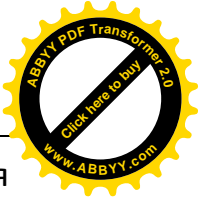
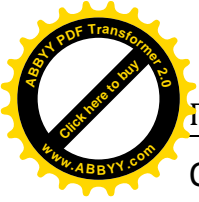
Виклад основного матеріалу. Успішне функціонування особистості в умовах суспільства знань потребує формування здатності до навчання як в умовах формального, так і неформального та інформального освітнього середовища. Традиційна модель шкільного навчання, заснована на схемі: передача знань (фактів та інструкцій) учителем та їх сприйняття і засвоєння учнем, пристосована тільки для системи формальної освіти, тобто для школи. В нових умовах необхідним є досягнення більш глибокого розуміння сутності речей, що означає засвоєння знань на концептуальному рівні, потрібному для успішного їх застосування в реальних життєвих ситуаціях. Концептуальне розуміння сутності речей, як стверджують дослідники-когнітивісти, включає кілька компонентів, характеристики яких стали предметом досліджень групи експертів ОЕСР [5]. Далі з'ясуємо сутність цих складових.

Когнітивні основи компетенцій (Cognitive bases of expertise). Одним із найбільш цікавих відкриттів когнітивної науки у 70-х роках ХХ ст. стало те, що буденну побутову поведінку людини виявилось значно складніше змодельовати, ніж поведінку під час розв'язання чітко визначеного кола професійних задач (expert behaviour). Деякі з найбільш успішних програм штучного інтелекту намагаються за допомогою комп'ютерних програм моделювати діяльність людини в таких наукоємних галузях, як медицина, телекомунікації й фінанси. У результаті цих зусиль когнітивна наука дійшла більш глибокого розуміння пізнавальних основ професійних компетенцій. Разом з тим буденна розумна (на рівні здорового глузду) поведінка людини залишається поки за гранню можливостей її комп'ютерного моделювання.

Дослідження в галузі когнітивної науки свідчать про те, що професійні компетенції базуються на таких складових:

- велика та складна сукупність знань, що відображає сутність відповідної діяльності;
- навички здійснення широкої сукупності процедурних та планових дій у відповідній сфері;
- здатність імпровізаційно застосувати й адаптувати ці дії до конкретних потреб кожної конкретної ситуації;
- здатність до рефлексії щодо того, як здійснюється процес здобуття знань [9, 50–51].

Розв'язання проблем. Протягом кількох десятиліть дослідники намагаються з'ясувати когнітивні основи процесу розв'язання проблем.

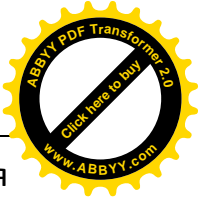
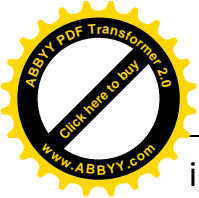

Одна з найбільш відомих теорій полягає в тому, що процес розв'язання проблеми залежить від наявності в особи, яка її розв'язує, уявлення про проблемний простір, що складається з попередньо здобутих переконань, а також уявлень про теоретичні підходи до розв'язання проблеми, специфічних дій, необхідних для цього, а також уявлень про оточуючий контекст. Завдання розв'язання проблеми полягає у пошуку потрібного рішення у проблемному просторі протягом часу, необхідного для того, щоб рішення було знайдено. Оскільки здобуття нових знань, будь то у науковій чи навчальній роботі, завжди пов'язане з розв'язанням проблем, пошуковці широко застосовують проблемні методи у своїй діяльності.

Мислення. Теоретики освіти наполягають на необхідності розвитку розумових умінь високого порядку¹, однак освітні програми, які зосереджують увагу на таких уміннях, досить часто не базуються на наукових дослідженнях пізнавальної діяльності. Замість цього вони спираються на певну інтуїтивну таксономію розумових умінь з майже ненауковим виправданням того, чому саме цьому набору вмінь і навичок приділяється пріоритетна увага у процесі навчання. Починаючи з 1980–1990 рр., когнітивні психологи вивчають неформальну розумову діяльність – позитивне і негативне мислення, що використовується людиною у повсякденному житті, коли вона залишається віч-на-віч з реальними проблемами, які не мають простого розв'язання. Вивчення способів прийняття рішень у неформальних ситуаціях дало можливість зрозуміти причини широкого спектра помилок, характерних для мислення людини. Саме у цей час фахівці в галузі вікової психології активно досліджували процеси становлення і розвитку позитивних та негативних стратегій розумової діяльності впродовж життя. Подальшого розвитку дістали також ідеї Ж. Піаже щодо відмінностей між мисленням дитини і дорослої людини. Усі ці знання є критично необхідними для побудови навчального процесу відповідно до сучасних уявлень про пізнавальну діяльність.

Фокусування як на викладанні, так і на учінні. В епоху, що передувала дослідженням Ж. Піаже, загальноприйнятою була думка про те, що діти мають менше знань, ніж дорослі. Швейцарський психолог обстоював радикально нову теорію: хоча діти, безумовно, мають менше знань, ніж дорослі, але набагато важливішим є те, що дитячі знання мають

¹ Уміння високого порядку (від англ. high order skills) – пізнавальні вміння, що включають передусім уміння творчого та критичного мислення.

іншу структуру, ніж знання дорослих. Іншими словами, діти відрізняються не лише обсягом знань, а і їх якісними характеристиками.

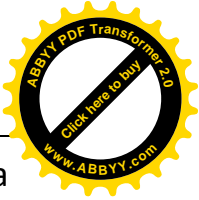
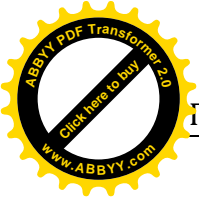
У 80-х роках ХХ ст. дослідники підтвердили фундаментальне твердження Ж Піаже про те, що діти мислять інакше, ніж дорослі. Було з'ясовано, що, наприклад, діти неправильно виконують завдання з математики не тому, що вони недостатньо ретельно вивчили матеріал чи забули те, що вони читали у підручнику. Діти підходять до самого розв'язання задачі зовсім з іншого боку, ніж того очікують викладачі, а викладання математики не відбувається так, щоб уникнути цих непорозумінь. Педагоги-теоретики почали досліджувати когнітивні характеристики дитячої «математичної та фізичної наївності» та збирати важливу інформацію щодо типових непорозумінь, зумовлених нею. Такі дослідження дають можливість краще поєднати в навчальному процесі новий навчальний матеріал з попередніми знаннями учнів, урахувати варіативність та оригінальність їх мислення.

Дослідження в галузі нової теорії навчання, а саме концепції когнітивного конструктивізму, розкривають складний механізм побудови (конструювання) знань. Сутнісні відмінності між традиційною (інструктивістською) та інноваційною (конструктивістською) моделями навчального процесу, зокрема розробленими американською дослідницею Л. Шепард, відображені у поданих нижче таблицях (табл. 1–3) [10].

Таблиця 1

Порівняльна характеристика провідних положень теорій навчання, побудованих на ідеях інструктивізму та конструктивізму

Теорія навчання, побудована на ідеях інструктивізму	Конструктивістська теорія навчання
<ul style="list-style-type: none"> • знання є набором фактів про навколишній світ та процедур для розв'язання проблем, які засвоюються учнями за інструкціями вчителів; • навчальний процес є акумуляцією дрібних часток знань; • навчання є послідовним та ієрархічним процесом; • можливості зміни у послідовності навчального процесу є обмеженими; • логіка навчального процесу вимагає постійного чергування викладання і тестування для забезпечення міцності знань; • навчальна мотивація базується на позитивному підкріпленні великої кількості малих кроків 	<ul style="list-style-type: none"> • учні самостійно конструюють знання, на що справляє вплив соціальний контекст, у якому вони живуть; • навчальний процес будується на основі попередніх знань та культурних перспектив учнів; • розвиток пізнавальних умінь включає метакогнітивний (рефлексивний) процес та самомоніторинг конструювання знань; • принциповою основою навчання є глибоке розуміння сутності засвоєваних знань; • навчальні результати залежать від наявності внутрішньої мотивації (прихильності, особистої зацікавленості)

Сформульовані в таблицях ознаки інструктивістської та конструктивістської моделей навчального процесу дають можливість зробити висновки про ті кроки, які представники теорій когнітивного конструктивізму вважають за необхідне зробити для перебудови навчального процесу відповідно до потреб суспільства знань.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика ознак курикулуму згідно з моделями інструктивізму та конструктивізму

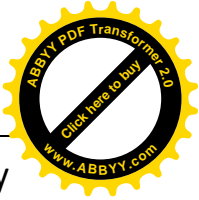
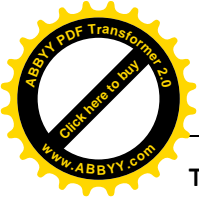
Курикулум, характерний для моделі інструктивізму	Курикулум, характерний для моделі конструктивізму
<ul style="list-style-type: none"> • зміст освіти визначається відповідно до потреб ринку праці, він має утилітарний характер, академічна освіта призначена для задоволення потреб елітної меншості; • запроваджуються точні виміри здібностей учнів та їх відповідності стандартам; • курикулум має диференційований характер, побудований з урахуванням індивідуальних здібностей та прогнозованих соціальних ролей конкретних учнів 	<ul style="list-style-type: none"> • Усі учні можуть успішно навчатися, тому вивчення предметів відбувається на високому рівні складності та включає завдання розвитку розумових здібностей і навичок розв'язання проблем; • важливими є соціалізуючі функції вивчення навчальних дисциплін; • приділяється увага розвитку взаємозв'язку формальної, неформальної та інформальної освіти; • характерним є запровадження демократичних норм у життя школи як «турботливої громади» (caring community)

Таблиця 3

Порівняльна характеристика особливостей оцінювання знань учнів відповідно до інструктивістської та конструктивістської моделей навчання

Інструктивістська модель	Конструктивістська модель
<ul style="list-style-type: none"> • тести IQ; • об'єктивні тести досягнень 	<ul style="list-style-type: none"> • оцінювання спрямоване як на виявлення рівня знань, так і на розвиток пізнавальних умінь; • оцінювання як постійний процес, інтегрований у навчання; • розвивальна функція оцінювання, його спрямування на підвищення ефективності навчального процесу; • високі очікування від результатів оцінювання, що є видимими для учнів; • учні беруть участь в оцінюванні результатів власної роботи

Рефлексія. Автори новітніх теорій навчання (Е. Браун, Дж. Бренсфорд, Р. Кокінг) дійшли висновку про те, що коли учні формулюють та промовляють уголос засвоєний матеріал, вони навчаються більш ефективно [1]. Йдеться не тільки про те, що вже засвоєний матеріал доцільно повторювати, промовляючи його вголос. Вивчення нового матеріалу відбувається найбільш ефективно за умови, що учні проговорюють ще не сформоване знання, тобто

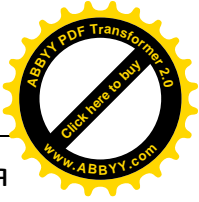
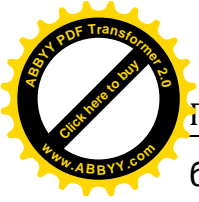
те, що знаходиться на стадії осмислення, та продовжують його формувати у процесі артикуляції. Процеси артикуляції та розуміння щільно пов'язані між собою та залежать одне від одного. У багатьох випадках учні не можуть глибоко засвоїти матеріал, не проговоривши його. Іншими словами, думаючи вголос, вони вчаться набагато швидше та краще, ніж коли вони вчать матеріал мовчки, «про себе».

Однією з причин того, що промовляння матеріалу вголос суттєво підвищує ефективність процесу засвоєння знань, є те, що воно уможливорює рефлексію або метакогнітивний процес – здатність здійснювати постійний контроль за процесами свого мислення та способами здобуття знань. Учені-когнітивісти неодноразово наголошували на важливості рефлексії у процесі навчання як фактора, що сприяє більш глибокому розумінню навчального матеріалу. Перебудова навчального процесу згідно з новою теорією навчання передбачає сприяння рефлексії, розробку засобів, що мотивують та полегшують артикуляцію нових знань. Як тільки учень промовив уголос нові знання, навчальне середовище повинно посприяти процесу рефлексії над тим, що тільки що було вимовлено. Отже, центральною темою досліджень у межах нових теорій навчання є проблема підтримки учнів на шляху рефлексії, що сприяє навчальному процесу.

Підтримка навчання. Одна з найбільш важливих проблем, що розробляється в межах нової теорії навчання, – надання учневі підтримки у процесах артикуляції нових знань та рефлексії з приводу способів їх здобуття. Здійснюється пошук найбільш ефективних шляхів організації артикуляції та рефлексії. Дослідники дійшли висновку про те, що для досягнення найкращого навчального результату кожен елемент знання повинен проговорюватися певним чином, щоб мати своїм результатом потрібну рефлексію. Учням треба надати допомогу у словесному оформленні того, що вони зрозуміли, оскільки вони ще не знають, як їм зрозуміти процес власного мислення і розповісти про цей процес.

Програма підтримки навчання – це допомога учневі, прилаштована до його потреб у кожний конкретний момент навчального процесу. Вона повинна мати розвивальний характер, тобто надавати допомогу у досягненні якісних результатів і сприяти розвитку внутрішньої мотивації одночасно.

Р. К. Сойер порівнює методи підтримки навчальної діяльності учня в межах ефективного навчального середовища з тими, що використовуються у будівництві, тобто з улаштуванням спеціальних підмостків для

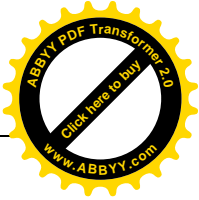
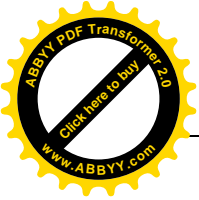

будівельно-монтажних робіт. Коли будівельникам потрібно піднятися вище, вони добудовують додатковий рівень підмостків, а коли будівля завершена, ці підмостки прибирають. В ефективному навчальному середовищі програма підтримки має ступеневий характер, коригується відповідно до потреб учня та припиняється, коли в ній немає більше необхідності. Зрештою, ступенева програма підтримки розчиняється, немов роса на сонці, адже учень уже не потребує її допомоги [9].

Висновки. Підсумовуючи аналіз ключових здобутків нової теорії освіти, зазначимо, що в умовах, коли стандартна модель школи перестала відповідати потребам інноваційної економіки суспільства знань, виникли реальні можливості для побудови нових, більш ефективних освітніх моделей. Такі моделі пов'язані зі створенням принципово нових освітніх просторів, що включають як школу, так і позашкільне культурно-освітнє середовище, з урахуванням здобутків когнітивної психології та комп'ютерних технологій. Як свідчать матеріали доповідей експертів ОЕСР з проблем менеджменту знань у суспільстві, що навчається [7], та впливу інноваційних процесів в економіці на освітній процес [6] у XXI ст., зможуть бути конкурентоспроможними тільки ті суспільства, що зможуть достатньо швидко й ефективно перебудувати свої освітні системи відповідно до здобутків нової теорії освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bransford J. D. How people learn: Brain, mind, experience, and school / Bransford J. D., Brown A. L., Cocking R. R. – Washington, 2000. – 319 p.
2. Drucker P. F. Post-capitalist society / Drucker P. F. – N. Y. : HarperBusiness, 1993. – P. 182.
3. Florida R. The rise of the creative class and How it's transforming work, life, community and everyday life / Florida R. – N. Y. : Basic Books, 2002. – 434 p.
4. International Society of Learning Sciences [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www/isls.org/about.html>.
5. OECD. Innovating to learn, Learning to innovate. – Paris : OECD Publications, 2008. – 256 p.
6. OECD. Innovation in the knowledge economy: Implications for education and learning. – Paris : OECD Publishing, 2004. – 98 p.
7. OECD. Knowledge management in the learning society. – Paris : OECD Publishing, 2000. – 260 p.
8. Papert S. The children's machine: Rethinking school in the age of the computer / Papert S. – N. Y. : Basic Books, 1993 – 256 p.
9. Sawyer R. K. Optimizing learning: Implications of learning sciences research / Sawyer R. K. // Innovating to learn, Learning to innovate. – Paris : OECD Publications, 2008. – P. 45–66.
10. Shepard L. A. The role of assessment in a learning culture / L. A. Shepard // Educational researcher. – 2000. – Vol. 29. – № 7. – P. 4–14.

РЕЗЮМЕ

А. А. Сбруева. Новая теория обучения в условиях построения общества знаний: характеристика мировых тенденций развития.

В статье проанализированы социально-экономические факторы перехода от инструктористской (стандартной) к конструктивистской модели школы. Охарактеризованы ключевые находки новой теории обучения, развивающейся как интердисциплинарная дисциплина, в основу которой положены концептуальные идеи современной когнитивной психологии и компьютерных наук.

Ключевые слова: общество знаний, инновация, когнитивная психология, образовательная среда, конструктивизм, рефлексия, метакогнитивный процесс.

SUMMARY

A. Sbruieva. New learning sciences in emerging knowledge society: the world tendencies of development.

In the article the socio-economic factors of the transition from instructionism (standard model) to the constructivist model of schooling is analyzed. The key findings of a new learning sciences, developing as an interdisciplinary discipline, which builds on the conceptual ideas of modern cognitive psychology and Computer Science is outlined.

Key words: knowledge society, innovation, cognitive psychology, learning environment, constructivism, reflection, metacognitive process.

УДК 373.62(410)

О. З. Стельмацук

Тернопільський національний
педагогічний університет

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ «ДИЗАЙНУ І ТЕХНОЛОГІЇ» У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

У статті проаналізовано розвиток системи підготовки вчителя «Дизайну і технології» на основі нормативних актів, виданих Міністерством освіти Великої Британії. Розкрито ефективність основних циркулярів і положень британської освіти протягом усього періоду становлення вчителя цієї професії.

Ключові слова: циркуляр, законодавчий акт, комітет, трудова освіта, проектування, дизайн і технології.

Постановка проблеми. За останні десятиліття освіта у Великобританії стала одним із найбільш пріоритетних напрямів у державній політиці країни, незалежно від того, які політичні сили перебувають при владі. Ухвалення рішень, що визначають перспективу розвитку цієї галузі, здійснюється на найвищому рівні, а саме парламентом та урядом. Нормативні акти, прийняті державою, засвідчують велику увагу до майбутньої освіти молоді. Протягом останніх десятиріч уряд Великобританії звертає значну увагу на викладання курсу «Дизайн і технології» у школі, а також на підготовку фахівця цієї професії.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз літературних джерел свідчить про посилення інтересу багатьох дослідників до системи освіти Великої Британії. Проблему підготовки вчителів у Великій Британії вивчали такі